

Daniel Kovač

DAMIR DEMONJA

Drvo i metal, "toplina" i "hladnoća" pojmovi su koji bitno određuju rad mladog skulptora Daniela Kovača. Oni su tako vješto i s takvom mjerom upotrijebljeni da se među njima uspostavlja simbiotski odnos u kojem se ostvaruju ravnoteža i harmoničnost. Njihova je prisutnost jednakovrijedna, a naglasci na jednom od njih, koji se postižu upotrebom drugih materijala - ali u manjoj mjeri, poput žice, betona, modre galice - samo su prividni.

Podrijetlo je Kovačevih tema u tradiciji, ali je način njihove realizacije izraz suvremenog. Njegove, na prvi pogled statične, reljefne kompozicije pažljivijim promatranjem i uživljanjem otkrivaju struju života i energije, one traju i ponavljaju se, poput dobre igre.

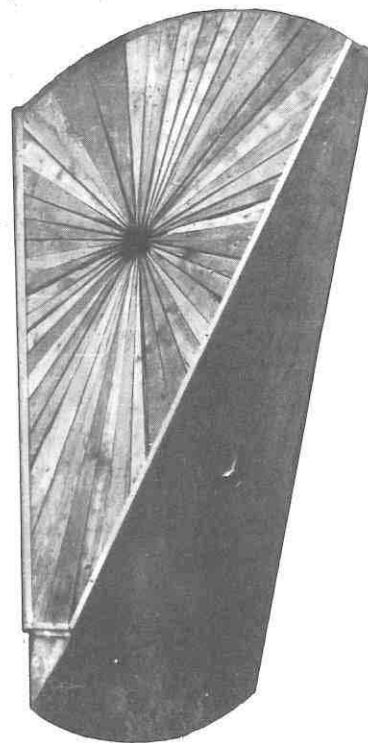
Tri stvaralačka trenutka, tri kuminativne točke obilježile su stvaralaštvo Daniela Kovača, a svaka od njih označuje jednu kvalitetnu liniju stvaralačkog djelovanja.

Obilježje samostalne izložbe u Studiju galerije "Forum" (svibanj-lipanj 1993.) bili su reljefi. To je skup varijacija oružja. Na prvi pogled jednostavno, ali ipak kompleksno. Oružje u sebi krije veliku moć, ali ne samo u namjeni nego i u kombinaciji materijala od kojih je izrađeno - drva i metala. Prvi put u oružju, drvo, toplo i pitomo, i metal, hladan i opasan, susreću se i uspostavljaju ravnotežu. Njihovo mjesto sada je na zidu, statično i fiksirano, ali... ta je statična energija uvijek i istovremeno i potencijalna. I prijeti. Oružje u kojem čuči snaga mraka sada je ukras na zidu, ali i dalje u svojoj primarnoj službi. Koje li perfidnosti, koje li dvojnosti - ukras koji to zapravo i nije, jer može ubiti. Perfidnije od pravog oružja čija se namjena ne skriva. Kovačevo je oružje mit, ali ogoljeli mit. Njegova su ostvarenja varijacije na temu sjekira i pila s asocijativnim nazivima, punim ironije i sarkazma. To su prave realizacije današnjice, koje otkrivaju sličnosti materijala. Drvo i metal uravnotežuju se obradom teksture, formom, prelazeći, klizeći jedan u drugi i stapajući se međusobno, konfrontirajući se svojim unutarnjim karakteristikama, koje se tako pomiruju.

Svibanj 1993. obilježila je izložba "VeZagreBerlin" u Berlinu. Na njoj se Kovač, uz ostale mlade autore, prvi put predstavio samostalnom, slobodnostojećom

skulpturom, kojom lucidno i originalno izražava vječni antagonizam svijeta - nemoć i snagu - na novi način, koji korespondira s vremenom. Njihalo (*Svi putevi vode u odvođe*) načinjeno od drvenih letava i metalnih ploča veliko je klatno, visine 2,5 metra. Njegov volumen, oblika prizme s četiri kružna isječka, kompaktan, djeluje snažno prizivajući strahopoštovanje, kao i njegov početak - kraj, opasna oštrica. S kakvom su jednostavnošću i senzibilnošću ovdje usklađeni i uravnoteženi stalno prisutni antagonizmi: statična i nepokretna forma i bogata unutarnja borba, koja je svoj trag ostavila u nepravilnim rupama na svim stranama skulpture. Tragovi su to trenutka nakon havarije, borbe; sila koja je nasilno penetrirala na drvenoj strani izgubila se, ostavivši svoj trag u rasporima na metalnim površinama. Zrelim promišljanjem i realizacijom u kojoj se koristi jednostavnim sredstvima Kovač je ostvario djelo što zadivljuje svojom smjelošću i snagom. Ono otkriva koliko ono jednostavno, uz dominantnu ljepotu, krije prijetnji i opasnosti.

Najznačajnije priznanje Danielu Kovaču poziv je da sudjeluje u projektu "Nova Europa" ("Zagreb u Kopenhagenu"), u kolovozu 1993. godine, gdje se on predstavio instalacijom izrađenom u autorskom tandemu s Miroslavom Nemethom. Bio je to metalni kontejner rebraste strukture, osvijetljen plavim neonom, u kojem se nalazilo šest velikih drvenih sanduka u funkciji stupova

Daniel Kovač:
Njihalo

zaocijenutih u metalne plašteve. Svaki je sanduk u gornjoj trećini, s obje strane, bio otvoren staklima na kojima su bili nalijepljeni fragmenti fotokopije metalne rešetke, a posljednji je sanduk sadržavao originalnu rešetku. U šupljini između stakala nalazilo se svjetlo koje se palilo u određenom ritmu po principu tzv. trčećeg svjetla, otkrivajući pri svakom bljesku fragmente fotokopirne rešetke. Time je ostvarena iluzija nepropusnosti i zatvorenosti staklenih otvora te sugeriran ritam kretanja od ulaza prema kraju kontejnera. Sanduci nisu bili postavljeni u pravoj liniji, nego naizmjenično, usporavajući i otežavajući kretanje, pojačavajući nelagodu koja je kulminirala na kraju kontejnera, gdje se sudjelovatelj našao sputan i okružen sanducima i bljeskanjem svjetlosti, uhvaćen u zamku poput životinje. Ovakvim rasporedom tvorbenih elemenata instalacije postignut je snažan osjećaj klaustrofobičnosti, izgubljenosti i nemoći. Iskorištavanjem svih prednosti voluminoznosti elemenata i njihovim naglašavanjem, postignuta je i totalna tektonizacija, koja pojačava željeni psihološki učinak.

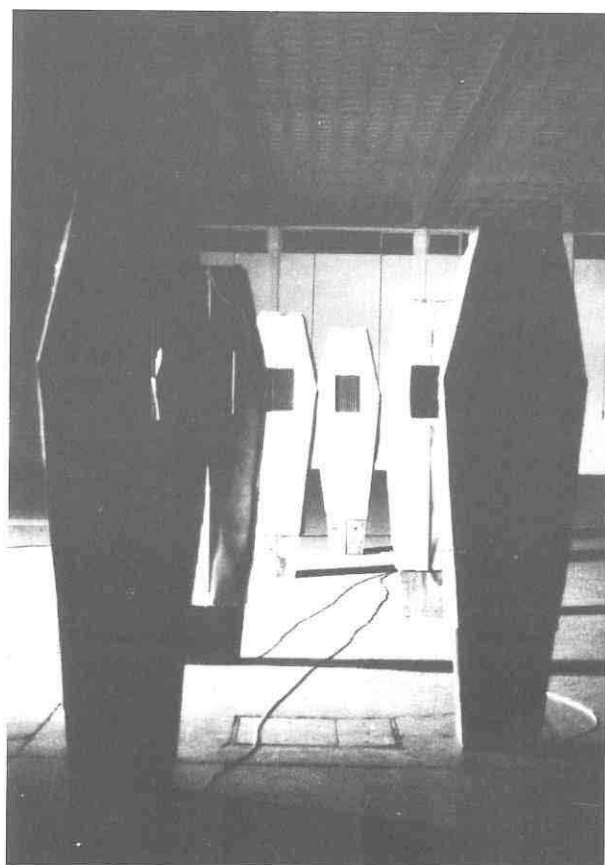
Bijeg od svijeta kakav nas okružuje, sterilnog i u sebe zatvorenog, nelagoda i hladnoća otuđenosti, to je ono čemu se Kovač suprotstavlja.

Summary

Damir Demonja: "Daniel Kovač"

Wood and metal, "warmth" and "coldness" are important distinctions in the work of the young sculptor Daniel Kovač. They are juxtaposed very skilfully and with a great sense of measure leading to a symbiosis characterized by balance and harmony. They are of equal overall importance, and we should not be misled by the sculptor's apparent accentuation of one or the other through additions of other materials such as wire, concrete or copper sulphate.

Kovač's themes have their origins in tradition, but he deals with them in a modern way. At first sight his reliefs seem static, but after careful examination they grow on us, revealing their living force and energy, only gaining by repetition, like good games.

Nemeth & Kovač, Copenhagen, 1993.